

107980

denne rett til fri gjennomfart. Selv om de norske myndigheter hadde kjent til dette med fangene, vilde de i henhold til våre nøytralitetsregler

blå tale om internasjonale. «Altmark» grunnstøtning, er en følge av den opplagte nøytralitetskrenkelse fra engelsk side, og må bli å bedømme derefter.

Den mest flagrante krenkelse av en nøytral stats territorium.

Kraftige ord av stortingspresident Hambro om den britiske nøytralitetskrenkelse.

Stortingspresident C. J. Hambro — der som ant også er formann i Stortingets utenrikskomité — er blitt intervjuet angående «Altmark»-affæren av NTB og Reuter, og har avgitt følgende uttalelse:

Det er naturlig at det som har hendt har vakt den største konsternasjon på alle hold i Norge. Den engelske flåteavdelings optreden i Jøssingfjord er den mest flagrante krenkelse av en nøytral stats territorium som har funnet sted i denne krig. Og man har i Norge meget vanskelig for å forstå denne overmodige og pågående krenkelse av den lille stats suverenitet som ifølge instinkt og tradisjon er Englands beste venn.

Jeg har nettop anmeldt til utenriksministeren en forespørsel om ikke de nøytrale stater vilde søke et aktivt samarbeide for å kunne protestere samlet og mere energisk mot de brutale former for sjøkrig som har vakt harme over alt i denne siste tid og mot de krenkelser av folkeretten og forpliktelsene etter London-protokollen som både Norge og Tyskland tiltrådte i 1936. Men jeg har måttet trekke tilbake denne forespørsel som skulde ha været behandlet tirsdag fordi vi nu fra engelsk side er møtt med et overgrep som juridisk og folkerettslig er så ganske anderledes graverende enn

noget vi tidligere har været vidne til i denne krig — selv om man naturligvis også i Norge kan vurdere de følelsesmomententer som har spilt en rolle for den britiske flåte. Den britiske skibschef måtte vite like godt som vi at den rett til passasje som folkeretten hjemler også er utstrakt til krigsskib, ja selv til priser med prisemannskap ombord, og «Altmark» hadde ikke anløpt nogen norsk havn, kan hende fordi man husket hvorledes det var gått «City of Flint».

Tidspunktet for denne volds handlingen på norsk område er så meget elendommeligere valgt som vi stod umiddelbart foran avslutningen av en handelsavtale med England. Og det er å frykte at det den tyske marine gjennom måneders bitter sjøkrig ikke har kunnet opnå — nemlig å stanse den norske skibsfart på England — det vil muligens nu chefen på «Cossack» opnå med sitt kup. For det vil forstås over alt at efter denne utfordrende krenkelse av Norges territorium vil enhver drøftelse med England om handel og skibsfart være inntrådt i et nytt stadium. Det er også innlysende at denne «ill advised action» mot en vennligsinnet liten nasjon vil vekke opsikt i alle nøytrale stater og kunne få vidtrekkende betydning for deres innstilling.

England straks blir gjenoprettet for dampskibet «Altmark» i den utstrekning dette er mulig efter de inntrufne tap, at den opståtte skade blir gjort god igjen, og at alle disponible krefter blir satt inn mot gjerningsmannen.

Jeg må gjøre oppmerksom, på at det dreier sig om den aller alvorligste situasjon som kan trekke de skarpeste konsekvenser efter sig.

Berlin, 18. februar.

(NTB.) Tysk Telegrambyrå har fra sin spesialkorrespondent i Oslo mottatt følgende fremstilling av affæren i Jøssingfjord fra «Altmark»-kaptein:

«Altmark» seilte 16. februar mellem Stavanger og Kristiansund i en avstand av en halv sjømil fra den norske kyst. I løpet av dagen blev den gjentatte ganger overflett av tre britiske fly av «Blenheim»-typen.

Flyene fløt tett over skibet og kretset over den norske kysten, og de stod plensynlig i radioforbindelse med britiske sjøstridskrefter. Kort tid efter viste en britisk krysser av «Aurora»-klassen sig sammen med 5 jagere og de nærmet sig «Altmark». De to norske torpedobåter som ledsaget «Altmark» opfordret gjentatte ganger de britiske skib til å la «Altmark» i fred. Jeg søkte å komme til innløpet av Jøssingfjorden og komme forbi fastland og øene og å fortsette seilasen, fordi jeg ikke tenkte mig muligheten av at briterne vilde gjøre sig skyldige i åpent nøytralitetsbrudd i norsk territorialfarvann. Like ved innløpet til Jøssingfjorden trengte en av de britiske jagerne sig op på siden av «Altmark». Derpå la jeg hårdt over og løp inn Jøssingfjorden. En britisk torpedobåt forsøkte å komme efter oss, men de to norske torpedojagere la sig

ikke lenger i vår nærhedsmmet over havet. De sig inn i nøytralt territorium inn for å utføre et overfall på et fredelig handelskib ikke som soldater, men som sjørovere. De som gav befalingen til denne aksjon og de medlemmer av den britiske flåte som utførte den anklager vi forgerment mord. Det viser sig igjen hvorledes engelskmennene tramper de nøytrale rettigheter under fetter og hvor barbarer de fører krig. Den britiske flåte har pådratt sig uforgjengelig skandale, og akam ved denne «Altmark»-affære dreier sig ikke om en enkeltstående paratthandling, men en lenge forberedt aksjon hvis politiske begrundelse er åpenbar. I London forbindes man med den aksjon forøket på å dra utenforstående land inn i en krig som engelskmennene ikke kan vinne alene.

Berliner Børsen-Zeltung skriver: I den skammelige og følge aksjon mot «Altmark» finner man igjen ånden hos den mann som på krigens første dag stillet op denne parolen: Jeg håber å opleve den dag da Hitler blir tillitstgjort. Tyskland tar «Altmark»-episodesn alvorlig. Vi håber at heller ikke Norge vil være uopmerksom på det alvorlige ved den.

Lokal-Anzeiger i Berlin ser i den britiske aksjon mot «Altmark» en krigserklæring mot de land som hittil har stått utenfor konflikten. I Storbritannien mener man at disse land må stille sig til vestmaktens disposisjon, hevder bladet. Hvis de ikke nu meget energisk og med de aller tydeligste midler vender sig mot Storbritannien vil de bli behandlet på samme måte som Norge, og de blir da også uten egen vilje deltagere i de britiske krigshandlinger. Viljen til å holde sig nøytral blir ellers til en ensidig farsø som Storbritannien bare ler av eller sender en torpedojager mot.

Ingen stat kan lenger betegne sig som nøytral, skriver andre aviser, når den tåler slike misgjerninger eller innskrenker sig til protester. Overfallet på «Altmark» kan bli startskuddet for alles kamp mot alle.

National-Zeitung skriver at England over folkerettskrenkelser den ene gang efter den annen, men det siste eksemplet overgår alt det verden til nu har sett av krigsforbrydelser. Affæren i Jøssingfjorden har skapt en situasjon som kan trekke uoverskuelige følger efter sig. England kontrollerer hele verdenshandelen. Idet det har opprettet kontrollkontorer i de nøytrale stater. Nu gjør England et steg til, idet det faller inn i nøytralt område brutalt, frekt og med mordlyst, for å drepe tyske borgere. Hvem kan gi Tyskland garantier for at et britisk landingskorps ikke går i land på nøytral kyst og trekker med sig tyske borgere som er bosatt i den nærmeste by, sleper dem gjennom gatene, ploner dem og dreper dem. Alt er mulig efter affæren i Jøssingfjorden. Englands bestræbelser for å trekke de uavhengige nøytrale stater i Sydøst-Europa og i den nære Orient er kjent. Det vil bli gjort på samme måte som i Jøssingfjorden. Metoden har vist hvordan England vil trekke nøytrale stater inn i krig mot Tyskland. Her er det mer enn norsk rett som står på spill. De nøytrales kapitulasjon overfor britisk makt er innledningen til en rettlos tilstand i det mellomfolkelige liv. Man forbedrer ikke sjørover med protester. Den som nøler sig med protester, må ikke undre sig når offrene for den nøytrales svakhet selv akkrer sig sin rett. Konsekvensene av den norske toleranse i «Altmark»-affæren gir tilfellet dets mellomfolkelige betydning. Det krever raske overveielser og sliblikkelige beslutninger. All nølen er farlig.